

Uttalelse fra Norges Kristne Råd sin generalforsamling 22.-23.3.2023

«Samfunnet bør gi rikelig rom for tros- og livssynsutfoldelse, i all dets engasjement og synlighet, på ulike arenaer, individuelt og kollektivt».

Slik beskrives det livssynsåpne samfunnet i NOU 2013:1 «Det livssynsåpne samfunn – En helhetlig tros- og livssynspolitikk». Ti år er gått siden det regjeringsoppnevnte utvalget la frem sin rapport, og det er to år siden den nye loven om tros- og livssynssafunn ble vedtatt. Også i denne blir det livssynsåpne samfunn brukt for å beskrive en politikk der myndighetene aktivt verdsetter og legger til rette for borgernes tro og livssynsutfoldelse.

I Hurdalsplattformen heter det at «Regjeringa ønskjer eit livssynsopent samfunn» og at «Tros- og livssynssamfunnene er viktige både for enkeltmenneske og for storsamfunnet. For mange menneske utgjør dei viktige fellesskap, og dei skaper tilhørighet og identitet.»

En slik verdsetting av tro- og livssyn er en styrke for samfunnet. Norske myndigheters aktive støtte og finansiering av tro- og livssyn bekrefter dette. Men et livssynsåpent samfunn kommer ikke av seg selv, det er noe vi aktivt må arbeide for å ivareta. Tros- og livssynssamfunn bidrar i stor grad inn i lokalsamfunn og storsamfunn. -

Det er ikke uvanlig å høre det norske samfunnet omtalt som livssynsnøytralt. Tro påstås å høre hjemme i privatlivet og ikke i det offentlige rom. Men en slik tankegang strider med intensjonen i lovverket og med retten til å utøve tro og livssyn i det offentlige rom.

De siste årene har vist en rekke eksempler på hvordan det livssynsåpne samfunnet i realiteten innskrenkes.

I Sogndal ble for eksempel elever nektet å møtes til andakt i regi av Laget som en elevaktivitet på skolen. Klepp kommune endret retningslinjer og gir ikke støtte til kulturaktiviteter i regi av kristne organisasjoner på grunn av at de forfekter et konservativt syn på samliv. I Drammen opplever STL at flere av deres medlemmer ikke får leie lokaler fordi de er religiøse organisasjoner.

Et livssynsåpnet samfunn ivaretas gjennom respekt og toleranse for oppfatninger en selv ikke deler. I NOU 2013:1 ble det listet opp et sett med prinsipper som ble lagt til grunn for arbeidet med loven, inkludert følgende formulering: «Alle bør akseptere å bli eksponert for andres tros- og livssynspraksis i det offentlige rom.»

Vi må tåle og takle å bli møtt med oppfatninger som er annerledes enn våre egne, og standpunkter som avviker fra majoritetens, skal ikke undertrykkes, men møtes med dialog og saklige motargumenter. Religionskritikk er et nødvendig gode i et demokratisk samfunn. Å skyve tro og livssyn unna det offentlige rom, gjør samfunnet, ikke bare fattigere, men også mindre robust til å tåle mangfold. Kunnskap om religion motvirker berøringsangst og skaper trygghet og tillitt.

Muligheten for å utøve religion og livssyn, individuelt og sammen, er ikke bare en villet politikk, men også en konstitusjonelt beskyttet rettighet:

«Frihet til enten alene eller sammen med andre, og offentlig eller privat, å gi uttrykk for sin religion eller tro gjennom undervisning, utøvelse, tilbedelse og ritualer.»
Menneskerettserklæringen artikkel 18.

Det livssynsåpne samfunnet ivaretar denne rettigheten. La oss sammen verne om det!

Kirkens samfunnsoppdrag Uttalelse fra Norges Kristne Råds generalforsamling 22.-23. mars 2023

«Det positive kirkene gjør, sparer samfunnet for store summer», sa statsforvalter Valgerd Svarstad Haugland på Kirkeledermøtet i 2022. Der uttrykte hun stor takknemlighet for måten kirkene bidrar til å bygge samfunnet, for den store og viktige innsatsen som gjøres for barnefamilier, barn og unge, eldre og enslige.

Gjennom mer enn 2300 lokale menigheter, fellesarbeid på nasjonalt og internasjonalt plan og gjennom diakonale organisasjoner, bidrar kirkene lokalt, nasjonalt og globalt til økt livskvalitet.

Mer enn 70% av Norges befolkning er medlem i et kirkesamfunn tilknyttet Norges Kristne Råd. Mange benytter seg av det mangfoldet av aktiviteter kirkene tilbyr. Under pandemien så vi hvordan sårbare grupper ble spesielt hardt rammet av de sterke begrensningene. Det ble tydelig hvor viktige kirkene er som ressurs; hvordan de bidrar til å hjelpe mennesker som kjenner på utfordringer.

Under pandemien ble folkehelsen utfordret, og kirkens fysiske nærvær i mennesker liv bidro til økt livskvalitet. Det så vi flere eksempler på. Dessverre ble ikke denne innsatsen lagt merke til, og knapt nevnt i koronakommisjonens rapport. Det vitner om mangel på innsikt og forståelse fra myndighetenes side i forhold til hvor viktig kirkenes frivillige arbeid er.

Over 100.000 frivillige organisasjoner

Frivillig arbeid tilsvarer årlig fem milliarder kroner. Med sine over 100.000 frivillige organisasjoner står kirkene bak en stor del av dette.

Vi lever i en, for svært mange mennesker sårbar tid. Med økende strømpriser, renteheving og økte matvarepriser erfarer mange at endene ikke møtes, og de økonomiske ulikhetene i Norge øker. Stadig flere med lav inntekt sliter med å ha råd til de mest elementære ting. Og mange er blitt mer engstelige for framtida og sliter i hverdagen på grunn av hva som skjer i verden.

Som kirker er vi opptatt av å ta vår del av ansvaret, derfor engasjerer lokale menigheter seg i utdeling av mat og klær, lager inkluderende møtesteder og tilbyr en rekke gratistilbud til barn og unge.

Supplement

Men, kirkene er – og vil være – et *supplement* til myndighetene for å sikre at de fattigste og svakeste i det norske samfunnet blir tatt godt vare på. Norge et rikt land. Det medfører også et stort ansvar. Vi som kirker forventer at myndighetene bidrar med sitt for å jevne ut forskjeller både ute og hjemme med konkrete tiltak. Og samfunnet må forvente at vi sier ifra om urettferdighet – vi ser på det som en viktig

plikt for oss som kirker. I dette fellesskapet skal vi ta vare på alle, og leve opp til FNs bærekraftsmål: «Leave no one behind». Kirkenes respons på krigen i Ukraina er et godt eksempel på en ustrakt hand, og viser viktige bidrag inn i frivilligheten og som et supplement til myndighetenes respons. Vårt mandat som kristne er å møte kriserammede mennesker med barmhjertighet og åpne armer.

Nestekjærligheten får flere bein å stå på om myndighetene gir gode og forutsigbare rammevilkår til kirkenes virksomhet, der vi inkluderes tidlig i viktige prosesser og endringer som berører oss, særlig knyttet til lovendringer og økonomiske rammevilkår. Tros- og livssynssamfunn er viktige i samfunnet, både for den enkelte og for bidrag inn i samfunnet som helhet.

For hva ville Norge vært uten kirkenes bidrag?